

A

à po (przy określaniu miary lub ceny): 10 sztuk à 5 zł (Red.) <fr.>

abderyta -ryty, -rycie, *lm* -ryci, *mos*, *odm jak ż głupiec*, **nieuk**, **prostack** <gr. *abdērūtēs*, od *Ābdēra*, miasta w starożytnej Tracji, którego mieszkańcy uchodzili w opinii ówczesnych Greków za uosobienie głupoty i провинjonalizmu >

aberracja -cji, *lm* -cje, *ż* **nieprawidłowość**, **odchylenie**: Orwell był w swej epoce jednym z nielicznych ludzi, którzy zrozumieli, że totalitaryzm nie jest aberracją historii, czymś wobec człowieka zewnętrznym, narzuconym mu przez garstkę oszalałych sadystów. (S. Barańczak, *Poezja i duch uogólnienia*) <łac. *aberratio* 'zabłąkanie się; zbłądzenie' >

aberracyjny -ni **nieprawidłowy**: Jej [ope-ry] aberracyjny świat, jej nieruchomy i zawieszony czas, jej zmysłowość i entuzjazm w przedstawianiu ludzkich afektów to było to, o czym od dziesięcioleci zapomniano. (M. Dziewulska, *Artyści i pielgrzymi*), Albowiem aberracyjną i absurdalną ambicją ludzką jest świat żywych wartości przemieniać we wzniosłą, kamienną martwość. (J. Adamski, *Świat jako niespełnienie albo samobójstwo Don Juana*) <od *aberracja* >

ablucja -cji, *lm* -cje, *ż*, *zwykle lm* | *żart.* **mycie się**: Łykałam gorącą kawę, wypaliłam z rozkoszą papierosa i zabrałam się do porannych ablucji, gdy otworzyły się drzwi i oddziałowcy oznajmił, że za trzy minuty będę znów zabrana. (H. Zakrzewska, *Niepodległość będzie twoją nagrodą*) <p.-łac. *ablutio* 'obmycie' >

abnegacja -cji, *ż*, *blm* **niedbałość**, **niechłujstwo** *pot. pejor.*: Na dwudziestkę dzie-wuch tylko parę zrozumiało, że prośba o swobodne, sportowe ubiory nie jest zgodą na abnegację, że kandydatce na Miss nie wolno w żadnym momencie życia wyglądać niechłujnie i nieefekownie. (A. Horubała, *Farciarz*) <fr. *abnégation (de soi)* 'wyparcie się siebie', z p.-łac. *abnegatio* 'odmowa' >

abnegat -gata, -gacie, *lm* -gaci, *mos* **niechłuj** *pot. pejor.*, **brudas** *pot. pejor.*: Chodził zawsze źle ubrany (...). Ale to był Wilek, trochę dziwak, trochę abnegat, nie zwracano więc uwagi na jego powierzchowność. (T. Kwiatkowski, *Panopticum*) <od *abnegacja* >

abolicja -cji, *lm* -cje, *ż* **1.** (długu, zobowiązań, kary) **umorzenie**: Pytano, czy abolicja dotyczy także długów w bankach, zaległych alimentów, rachunków telefonicznych za audiotele i zaległych rat za wzięty na kredyt samochód. (*Polityka*), Prezydent Aleksander Kwaśniewski zapowiada, że nie podpisze ustawy o abolicji dla szpiegów. (*Gazeta Wyborcza*) **2.** (ustawy, prawa) **unieważnienie**, **zniesienie**: Podjęto uchwałę o abolicji ustawy ograniczającej obrót gruntami. (Red.) <łac. *abolitio* 'unieważnienie, zniesienie, umorzenie' >

abominacja -cji, *ż*, *blm* **obrzydzenie**, **od-raza**, **wstręt**: Jeszcze większą abominację budzi zaś szerzona wśród pospółstwa ohydna plotka, ośmielająca się szukać w Cesarstwie instygatorów tych zbrodni. (A. Sapkowski, *Chrzest ognia*) <łac. *abominatio* >

aborcja -cji, *lm* -cje, *ż* **przerwanie ciąży**: Ruch kobiet [w Brazylii] doprowadził do legalizacji aborcji tylko w jednym wypadku: gdy ciąży jest wynikiem gwałtu. (*Wysokie Obcasy*) <ang. (*artificial*) *abortion* 'poronienie (sztucznie wywołane)', z łac. *abortio* 'poronienie' >

abrewiacja -cji, *lm* -cje, *ż* | *spec.* **skrót**: Podobną inskrypcję, zanotowaną w formie znanej abrewiacji A.M.D.G., znajdujemy na partyturach kilku mszy Karczyńskiego. (S. Dąbek, *Twórczość mszalna kompozytorów polskich XX wieku*) <łac. *abbreviatio* >

absencja -cji, *lm* -cje, *ż* **nieobecność** (czyjaś gdzieś): A przecież w ślad za depresją przychodzą choroby somatyczne, absencje w pracy, nawet samobójstwa. (*Wysokie Obcasy*) <łac. *absentia* >